

§ 1061

Dnr 2019/ASN 0100 001

Svar på motion om tydligare och skarpare krav på försörjningsstöd

Arbetsmarknads- och socialnämndens förslag till kommunstyrelsen för förslag till kommunfullmäktige

- Motionen avslås.

UTDRAG

Reservation

Dick Bengtson (M) reserverar sig för de tjänstgörande moderaternas räkning.

Beskrivning av ärendet

Moderaterna Anki Svensson och Dick Bengtson har i en motion föreslagit hårdare krav för personer med försörjningsstöd. Motionärerna betonar att försörjningsstöd inte ska vara en långvarig försörjningskälla, utan ett stöd för att återgå i egen försörjning. Motionärerna menar även att matchande arbetsmarknadsinsatser och tydligare krav för att erhålla försörjningsstöd i förlängningen leder till att skattemedel i större utsträckning istället kan finansiera andra delar av välfärden, såsom skola, polis eller äldreomsorg.

Motionärerna föreslår att Tyresö i sitt arbete följer Solna kommuns modell.

Motionen har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden för förslag till beslut. Förvaltningen för liv och hälsa har lämnat sitt utlåtande i frågan och föreslår att motionen ska avslås.

Yrkande

Dick Bengtson (M) yrkar för de tjänstgörande moderaternas räkning att arbetsmarknads- och socialnämnden ska föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen. Gerd Dufberg (M) och Johan Carlsson (SD) yrkar bifall till moderaternas yrkande.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om arbetsmarknads- och socialnämnden bifaller Dick Bengtsons (M) yrkande.

Ordföranden ställer frågan om arbetsmarknads- och socialnämnden bifaller ordförandeförslaget.

Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar enligt ordförandeförslaget att avslå motionen.

Bilagor

Tjänsteskrivelse 2019-05-23 Svar på motion om försörjningsstöd.pdf

Motion om skarpare krav på försörjningsstöd.pdf

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Tyresö kommun
Förvaltningen för liv & hälsa
Helena Wiberg
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-05-23

1 (7)

Diarienummer

2019/ASN 0100

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Svar på motion om tydligare och skarpare krav för försörjningsstöd

Förvaltningens förslag till arbetsmarknads- och socialnämnden för beslut i kommunfullmäktige

- Motionen avslås.

Förvaltningen för liv & hälsa

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Anna-Lena Engstedt
Sektorchef

Beskrivning av ärendet

Moderaterna Anki Svensson och Dick Bengtson har i en motion föreslagit hårdare krav för personer med försörjningsstöd. Motionärerna betonar att försörjningsstöd inte ska vara en långvarig försörjningskälla, utan ett stöd för att återgå i egen försörjning. Motionärerna menar även att matchande arbetsmarknadsinsatser och tydligare krav för att erhålla försörjningsstöd i förlängningen leder till att skattemedel i större utsträckning istället kan finansiera andra delar av välfärden, såsom skola, polis eller äldreomsorg.

Motionärerna föreslår kommunfullmäktige

- att särskilda utredare införs, med uppgift att arbeta uppsökande för att motverka felaktiga utbetalningar samt rent fusk av försörjningsstöd.
- att hembesök alltid görs innan beslut om försörjningsstöd fattas.
- att delta i jobsatsning eller motsvarande ska vara obligatoriskt för att erhålla försörjningsstöd annars ska stödet, efter individuell prövning, kunna reduceras eller förverkas.
- att i övrigt, i all väsentlighet, ta intryck av Solnas modell för att bryta bidragsberoende och korta vägen till jobb.
- att sätta mål om att Tyresö ska ha Sveriges lägsta bidragsberoende senast år 2022.

Motionärerna föreslår att Tyresö i sitt arbete följer Solna kommuns modell.

Motionen har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden för förslag till beslut. Förvaltningen för liv och hälsa har lämnat sitt utlåtande i frågan och föreslår att motionen ska avslås.

Förvaltningens synpunkter

I nuläget pågår flera projekt med fokus på att minska långvarigt mottagande av ekonomiskt bistånd. MIA-projektet som erbjuder förrehabiliterande insatser mot arbete för individer som står mycket långt från arbetsmarknaden. Projektet Samrehab är ett metodutvecklingsprojekt som bland annat fokuserar på samverkan för individer som mottar ekonomiskt bistånd av sociala skäl (till exempel missbruk).

Att införa särskilda utredare för att motverka felaktiga utbetalningar och fusk

Försörjningsstödsenheten genomför i hög grad möten med de enskilda individer som ansöker om försörjningsstöd. Enheten genomför alltid noggranna och strukturerade kontroller av de uppgifter som anges i ansökan innan beslut om ekonomiskt bistånd fattas. Därutöver görs en bedömning om den enskilde inom ramen för sin förmåga kan anses ha gjort allt de kunnat för att undvika försörjningsproblem. Försörjningsstöd beviljas för en månad i taget, och grundutredningen ska vara aktuell. På så sätt tillgodoser den organisation som finns på plats behovet av kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar.

Behovet av insatser, stöd och kontroll utvecklas kontinuerligt med rådande kunskaper och erfarenheter för att möta de behov som finns.

Grundinriktningen är att stödja individen och underlätta vägen till egen försörjning, snarare än att fokusera på administration och kontroll.

Att införa särskilda utredare för att motverka felaktiga utbetalningar och fusk skulle kräva att en extra tjänst tillsätts på enheten. En sådan extra tjänst skulle kunna användas mer effektivt på andra sätt. Förvaltningen bedömer vidare att det inte finns utrymme i nuvarande budget för att inrätta en extra tjänst för att motverka felaktiga utbetalningar.

Att hembesök alltid görs innan beslut om försörjningsstöd fattas

I dagsläget saknas laglig grund att införa obligatoriska hembesök vid ansökan om försörjningsstöd.

Socialtjänstens verksamhet ska enligt socialtjänstlagen bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet¹, och insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde.²

Justitieombudsmannen (JO) har konstaterat att principerna om självbestämmanderätt och integritet är grundläggande för socialtjänstens verksamhet. Hembesök får inte vara ett villkor för att den enskilde ska få

¹ 1 kap. 1 § SoL

² (och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar) 3 kap. 5 § SoL

ansöka om bidrag. JO fastslår att det varken i regeringsformens eller i Europakonventionens bestämmelser om grundläggande fri- och rättigheter finns någonting som uttryckligen ger socialförvaltningen rätt att i ett ärende om bistånd undersöka en enskild persons bostad.

Utrymmet för att, inom ramen för ett ärende som rör rätt till ekonomiskt bistånd, göra oanmälda hembesök bör därför vara mycket begränsat och kunna godtas endast i undantagsfall – till exempel om socialtjänsten befarar att det föreligger en nödsituation. I andra fall ska socialtjänsten, om den anser att det är nödvändigt att göra ett hembesök, diskutera saken med den enskilde så att denne får möjlighet att ta ställning till om den enskilda vill acceptera det intrång i hans eller hennes integritet som ett hembesök otvivelaktigt utgör³.

I enskilda fall kan ett hembesök vara befogat, exempelvis om socialtjänsten har anledning att undersöka om den enskilde bor på den adress som uppgivits. Hembesöket får aldrig ske mot den enskildes vilja, eller leda till att ansökan avslås om den enskilde nekar ett hembesök.

Försörjningsstödsenheten gör idag hembesök vid de tillfällen då det finns en laglig grund att göra det, till exempel vid inneboendekontrakt och andrahandskontrakt för att utreda vistelse, hyrans rimlighet och vilka som bor på adressen. Hembesök görs också när den sökande angett en adress där många personer står skrivna, eller när något tyder på att det föreligger en samborelation som inte är redovisad.

Hembesök är en resurskrävande arbetsmetod, som innebär att två socialsekreterare behöver genomföra ett möte som en socialsekreterare gör i vanliga fall. Det tillkommer också restider. Obligatoriska hembesök skulle därför medföra ytterligare kostnader.

³ Se bland annat JO:s ämbetsberättelse 2011/12 s. 377 och 2011/12 s. 392 samt JO:s beslut den 9 februari 2012, dnr 1209-2011, JO dnr 2737-2011

Att delta i jobsatsning eller motsvarande ska vara obligatoriskt för att erhålla försörjningsstöd annars ska stödet, efter individuell prövning, kunna reduceras eller förverkas

Rätten till bistånd kräver vissa motprestationer, något som tydliggörs i såväl socialtjänstlagen (SoL) som i nämndens riktlinjer och rutiner för handläggning av ärenden gällande ekonomiskt bistånd. Det innebär i korthet att den enskilde så långt det är möjligt själv ska försöka lösa sin ekonomiska situation innan försörjningsstöd kan erhållas. Vägran att delta i utredning eller planering utgör redan idag grund för att avslå ansökan om ekonomiskt bistånd.

Nämnden har rätt att begära att den enskilde deltar i arbetssökarverksamhet, praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Vid vägran att göra så eller frånvaro från aktivitet finns grund att avslå ansökan om ekonomiskt bistånd. I dagsläget avslås hela biståndet⁴. Efter särskild prövning på den enskildes begäran måste dock socialnämnden ta ställning till frågan om nödbistånd.

Det är inte tillåtet enligt socialtjänstlagen att kräva motprestation i form av oavlönad sysselsättning som inte är att betrakta som arbete eller arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Att i övrigt, i all väsentlighet, ta intryck av Solnas modell för att bryta bidragsberoende och korta vägen till jobb

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbete för enskilda som uppbär försörjningsstöd har redan idag en tydlig linje mot egen försörjning. Samtliga individer som mottar ekonomiskt bistånd har en individuell planering mot arbete.

Den arbetsmodell som Solna använder sig av fokuserar på arbetsmarknaden genom samverkan med arbetsförmedling och arbetsgivare, och inbegriper ett tätt samarbete med stadens rika näringsliv. Syftet med modellen är dels att personer med försörjningsstöd snabbare ska komma ut i arbete och egen försörjning, och modellen används som en arbetsmarknadsåtgärd som riktar sig till alla arbetslösa personer i Solna stad.

⁴ Se nämndens riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ekonomiskt bistånd, <https://insynsverige.se/tyreso-social/dagordning?date=2017-11-29#agenda-5> antagna på socialnämndens sammanträde 2017-11-29 § 1102

Enligt modellen ser arbetsmarknadsenheten över vad den enskilde vill arbeta med och dennes erfarenhet, för att sedan matcha den enskilde med ett företag eller en kompletterande utbildning. Solna stad betalar lön då den enskilde provjobbar två veckor hos det aktuella företaget.

Tyresö kommun har andra förutsättningar än Solna stad, där antalet arbetstillfällen per invånare är mycket högt. För arbetsmarknads- och socialnämndens del skulle arbete enligt Solnamodellen idag förutsätta utökning av personal på nuvarande arbetsmarknadsenhet, eller utökning av en kompletterande enhet likt Solna stads. I dagsläget bedömer förvaltningen att finansiering av en sådan enhet inte är aktuell med hänsyn till nämndens ekonomiska förutsättningar.

Att sätta mål om att Tyresö ska ha Sveriges lägsta bidragsberoende senast år 2022

Tyresö kommun har en låg andel invånare som mottar ekonomiskt bistånd⁵. De övergripande målen och grundläggande värderingarna för socialtjänstens samtliga verksamheter står angivet i socialtjänstlagen⁶ (SoL). Där står bland annat angivet att socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhället på demokratins och solidaritetens grund.

Försörjningsproblem är det vanligaste skälet till att människor kommer i kontakt med socialtjänsten. Skälen till att människor behöver ekonomiskt bistånd är både strukturella och individuella. Hur stor andel av befolkningen som har svårt att klara sin försörjning på egen hand påverkas av flera samverkande strukturella faktorer som tillgången på arbete, hur trygghetssystemen är utformade samt inkomst- och kostnadsutvecklingen. Individuella faktorer är bland annat ålder, utbildning, vistelsetid i Sverige, fysisk och psykisk ohälsa, missbruk eller beroende av något slag. Socialtjänsten har i sitt arbete i första hand fokus på de individuella faktorerna⁷.

⁵ 1,7 % 2017

⁶ 1 kap. 1 § SoL

⁷ <https://www.kunskapsguiden.se/Ekonomiskt-bistand/Teman/Yrkesintroduktion-for-socialsekreterare-inom-ekonomiskt-bistand/Sidor/Om-ekonomiskt-bistand.aspx>

Arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter samverkar för att möjliggöra egen försörjning och ett meningsfullt deltagande i samhället för Tyresös invånare. Det leder till en låg andel invånare som mottar ekonomiskt bistånd, med avsikten att varje person genom att klara sin egen försörjning kan leva ett självständigt liv och befinna sig i en tillfredsställande levnadssituation utifrån aktuella individuella förutsättningar.

Sammanfattande bedömning

Med bakgrund i ovanstående utlåtande föreslår förvaltningen att motionen avslås i sin helhet.

MOTION

2019-01-30

Motion angående tydligare och skarpare krav för försörjningsstöd

Moderaterna har varit med och framgångsrikt pressat tillbaka arbetslösheten och bidragsberoendet i Tyresö kommun till rekordlåga nivåer. Genom bland annat matchade arbetsmarknadsinsatser och tydligare krav för att erhålla försörjningsstöd har rättigheter, skyldigheter och möjligheter balanserats. Det här arbetet behöver nu inte bara fortskrida, det måste utvecklas.

I förlängningen handlar det om att stärka samhällskontraktet. Varje krona som går till bidrag till den som kan jobba är en krona som hade kunnat gå till polis, skola eller vård. Eller tillbaka till skattebetalarna.

Försörjningsstödet syfte är dessutom inte att vara en långsiktig försörjningskälla, utan ett stöd för att själv kunna återgå i egen försörjning och ta kontrollen över sitt liv. Att byta vanmakt mot egenmakt.

I dag är det upp till varje kommun att kräva motprestationer från dem som erhåller försörjningsstöd på grund av arbetslöshet. Vi anser att det ska vara obligatoriskt att söka arbete från dag ett (1) samt göra sig tillgänglig för kommunens aktiviteter, såsom jobbsatsning eller motsvarande, för att härigenom öka sin egen anställningsbarhet. I annat fall ska stödet kunna reduceras eller helt förverkas. Undantag ska egentligen bara göras om det finns synnerliga skäl. Det kan till exempel vara sjukdom eller barn i hushållet.

Hembesök är ett annat verktyg för att rätt stöd ska kunna ges men också i kampen för ökad jämställdhet. En hög andel som får ekonomiskt bistånd är kvinnor födda utomlands. Även ensamstående kvinnor med barn är överrepresenterade. Genom hembesök kan dessa grupper som fastnat i utanförskap fångas upp på ett bättre sätt. Hembesök är också viktigt för att identifiera fusk och felaktiga utbetalningar.

Solna kommun har länge varit ett föredöme på området. De har med sitt arbetssätt, där socialsekreterare, utredare och näringslivet arbetar tätt, lyckats få en genomsnittstid på blott fyra månader för arbetssökande att komma i jobb. I metoden ingår just hembesök som en del i processen. Besöken genomförs av utredare som därmed kompletterar och avlastar socialtjänstens medarbetare. Förutom hembesöken arbetar utredarna med att säkerställa att utbetalningar som görs stämmer. Utredarna arbetar förebyggande med att informera handläggare om vad de bör uppmärksamma och vägleder när misstanke om felaktiga utbetalningar föreligger.

Forskning visar att aktivitetskrav och hög förväntan om att förändra sin situation i kombination med ekonomiska drivkrafter bidrar till kortare tid i utanförskap. Vi vill att Tyresö följer Solnas modell och vidtar skarpa åtgärder för att motverka bidragsfusk och hjälpa fler till arbete.

Vi ska dock inte nöja oss med att bara hålla jämna steg med Solna och andra föregångskommuner. Målsättningen och strävan bör vara att Tyresö ska ha Sveriges lägsta bidragsberoende. Inte minst är det en viktig utgångspunkt om man som vi har de allra högsta ambitionerna för att också lyckas med integrationen. I Tyresö ska alla känna att de kommer till sin rätt och klarar sin egen försörjning. Här ska skattemedel gå till förskola, skola och äldreomsorg. Inte till bidrag.

För detta krävs ett strategiskt och målmedvetet arbete där alla Tyresöbor utan försörjning tidigt får den egna förmågan kartlagd och erhåller ett aktivt och kvalificerat stöd.

Moderaterna föreslår kommunfullmäktige besluta:

att: Särskilda utredare införs med uppgift att arbeta uppsökande för att motverka felaktiga utbetalningar samt rent fusk av försörjningsstöd.

att: Hembesök alltid görs innan beslut om försörjningsstöd fattas.

att: Delta i jobbsatsning eller motsvarande ska vara obligatoriskt för att erhålla försörjningsstöd annars ska stödet, efter individuell prövning, kunna reduceras eller förverkas.

att: I övrigt, i all väsentlighet, ta intryck av Solnas modell för att bryta bidragsberoende och korta vägen till jobb.

att: Sätta mål om att Tyresö ska ha Sveriges lägsta bidragsberoende senast år 2022.

För Moderaterna

Anki Svensson

Dick Bengtson

Datum 2019-06-18
 Tid 18:30–19:44
 Plats Myggdalen, plan 1

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid 2019-06-24, kl. 11:00

Paragrafer 1055–1065
 2010-2012

Sekreterare
 Linda Grafström

Ordförande
 Ajda Asgari

Justerande
 Dick Bengtson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Arbetsmarknads- och socialnämnden
 Sammanträdesdatum 2019-06-18
 Datum då anslaget sätts upp 2019-06-25
 Datum då anslaget tas ned 2019-07-17
 Förvaringsplats för protokollet Förvaltningen för liv och hälsas arkiv

Underskrift
 Linda Grafström

	Utdragsbestyrkande
--	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Ajda Asgari (MP)
 Christoffer Holmström (S)
 Dick Bengtson (M)
 Tomas Forsberg (S)
 José Blanco Garcia (S)
 Margareta Ternstedt (L)
 Tony Thorén (L)
 Petra Nygren (M)
 Gerd Dufberg (M)
 Annica Örtenstrand (C)
 Johan Carlsson (SD)

Ersättare

Margitha Applegate (S)
 Alexander Enkvist (L)
 Peter Söderlund (MP), §§ 1057-1065
 Bo Richter (V)
 Henrik Oscarson (M)
 Nicole Nyström (M)

Övriga

Anna-Lena Engstedt, sektorchef, förvaltning för liv och hälsa
 Catrin Ullbrand, stabschef, förvaltning för liv och hälsa, §§ 1055-1065
 Magnus Dahlquist, controller, kommunstyrelseförvaltningen, §§ 1055-1065
 Linda Grafström, nämndsekreterare, förvaltning för liv och hälsa
 Åsa Tenggren, kvalitetscontroller, förvaltning för liv och hälsa, §§ 1055-1065
 Lena Ståhl, ekonomiassistent, förvaltning för liv och hälsa, §§ 1055-1065

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Frånvarande

Petra Reinholdsson (S)

Åsne Liedén (MP)

Christer Flodfält (M)

Rode Kennerberg (KD)

Bjarne Vifell (SD)

Justerandes sign

AA

Utdragsbestyrkande